

Sygn. akt XVII Ka 1237/17

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale XVII Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Justyna Andrzejczak

Protokolant: p.o. stażysty Beata Jopek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań Grunwald Marka Świtały

po rozpoznaniu w dniu 2 listopada 2017 roku

sprawy M. K.

oskarżonego o przestępstwo z art. 286 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 13 lipca 2017 roku sygn. akt VIII K 400/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- uznaje oskarżonego M. K. za winnego tego, iż w grudniu 2016r. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej zlecił A. K. naprawę samochodu F. (...) należącego do (...) sp. z o.o. wprowadzając go w błąd, co do zgody właściciela na naprawę samochodu i tym samym zamiaru zapłaty za wykonanie usługi, oraz podając nierzetelne dane zleceniodawcy, równocześnie wprowadzając w błąd S. S., pracownika spółki (...), co do osobistego wykonania usługi i pobierając od niego kwotę 700zł z tego tytułu, w następstwie czego doprowadził A. K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 2350zł stanowiącej koszt naprawy; tj. za winnego występku z art. 286§ 1 kk i za to na podstawie art.286§ 1 kk w zw. z art. 37a kk wymierza mu karę 6(sześciu) miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując do wykonywania nieodpłatnej dozorowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym,

- uchyla zawarte w pkt.2 rozstrzygnięcie, w zakresie dotyczącym obowiązku naprawienia szkody na rzecz (...) sp. z o.o.,

2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

3. zwalnia oskarżonego od zwrotu Skarbowi Państwa 1/2 części kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym od uiszczenia opłaty za II instancję.

Justyna Andrzejczak

UZASADNIENIE

Z uwagi na skuteczne cofnięcie apelacji własnej przez prokuratora, którą w konsekwencji postanowieniem z dnia 2 listopada 2017 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu pozostawił bez rozpoznania, sporządzenie niniejszego uzasadnienia, na wniosek zgłoszony przez oskarżyciela publicznego, ograniczono do analizy zarzutów i argumentacji zawartych w apelacji obrońcy oskarżonego.

Wyrokiem z dnia 13 lipca 2017 roku w sprawie VIII K 400/17 Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu uznał oskarżonego M. K. za winnego przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. (k. 1590 – 1591).

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w zakresie orzeczenia o karze wniósł obrońca oskarżonego (k. 95 – 98).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się trafna i zasługiwała na uwzględnienie. Ponadto jej wniesienie na korzyść oskarżonego pozwoliło także Sądowi odwoławczemu na instancyjną kontrolę zaskarżonego wyroku, co doprowadziło do jego zmiany w zakresie opisu czynu przyjętego przez Sąd I instancji, który wyszedł poza ramy określone skargą uprawnionego oskarżyciela – aktem oskarżenia, a nadto skutkowało także częściowym uchyleniem obowiązku naprawienia szkody.

Wskazana kwestia ujawniona przez Sąd odwoławczy z urzędu ściśle związana jest z teorią jedności zdarzenia historycznego w procesie karnym oraz związania Sądu meriti granicami oskarżenia. Stosownie do zasady skargowości ramy postępowania jurysdykcyjnego są określone przez zdarzenie historyczne opisane w akcie oskarżenia. W konsekwencji Sąd meriti nie jest wprawdzie związany ani szczegółowym opisem czynu zawartym w zarzucie aktu oskarżenia, ani kwalifikacją prawną nadaną temu czynowi przez oskarżyciela, jednak oznacza to, że wyłącznie zdarzenie historyczne, jako opis określonych faktów z przeszłości, wiąże Sąd meriti orzekający w sprawie.

Dla porządku w tym miejscu wskazać trzeba, że w akcie oskarżenia zarzucono oskarżonemu popełnienie przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. określonego następującym opisem czynu (k. 37): „w grudniu 2016 roku w S. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadził w błąd S. S. oraz A. K. co do faktu uczestnictwa w umowie zlecenia na naprawę pojazdu marki F. (...) w ten sposób, iż S. S. błędnie oświadczył, następnie utrzymywał w błędzie, że jest zleceniobiorcą usługi, którą przekazał A. K., któremu przekazał zlecenie nie podając mu prawdziwych danych kontaktowych zleceniodawcy, doprowadzając w ten sposób S. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem tytułem nienależnej jako pośrednikowi zapłaty za usługę w wysokości 3.200,00 złotych na szkodę spółki (...) sp. z o.o.”

Z kolei w wyroku z dnia 13 lipca 2017 roku Sąd Rejonowy uznał oskarżonego za winnego tego, że (k. 68 – 69): „w grudniu 2016 roku w S. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadził w błąd S. S. oraz A. K. co do faktu uczestnictwa w umowie zlecenia na naprawę pojazdu marki F. (...) oraz wprowadził S. S. w błąd co do wykonania zlecenia naprawy samochodu marki F. (...) w ten sposób, iż”

- pobrał od S. S. zaliczki w kwocie 700 zł na poczet naprawy samochodu F. (...), a naprawę zlecił A. K. nie podając mu prawdziwych danych kontaktowych zleceniodawcy i oświadczając, że zleceniodawca zapłaci za naprawę i tym samym doprowadził A. K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 2.350 zł z tytułu naprawy przez niego samochodu marki F. (...), która to naprawa nie została w rzeczywistości zlecona przez (...) sp. z o.o.,

- oraz pobrał od S. S. zaliczkę w kwocie 2.500 zł na naprawę samochodu marki F. (...) a samochodu nie naprawił czym działa na szkodę (...) sp. z o.o.”

Aby możliwym była przyjęta przez Sąd I instancji zmiana opisu czynu przypisanego oskarżonemu względem tego zawartego w akcie oskarżenia, musiałaby zachodzić pomiędzy obydwojema tymi przestępstwami tożsamość zdarzenia historycznego. W tej sprawie warunek ten nie został jednak spełniony, albowiem Sąd Rejonowy uzupełnił opis czynu przypisanego oskarżonemu nie tylko o okoliczności dotyczące drugiego pojazdu (F. (...)), ale przede wszystkim odmiennie określił podmioty pokrzywdzone, gdy tymczasem czynem zarzucanym aktem oskarżenia, a który dotyczył tylko pojazdu F. (...) – pokrzywdzony został wyłącznie A. K., albowiem nie uzyskał zapłaty za wykonaną usługę naprawy tego pojazdu.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 lutego 2014 roku (II KK 360/13, Legalis 993242) kwestia tożsamości czynu zarzucanego w skardze i przypisanego przez Sąd w kontekście naruszenia zasady skargowości stanowiła wielokrotnie przedmiot rozważań Sądu Najwyższego. Analiza orzecznictwa w tym zakresie prowadzi

do jednoznacznego wniosku, że dokonane przez Sąd zmiany w zakresie okresu popełnienia czynu czy wartości przedmiotu przestępstwa nie stanowią wyjścia poza granice oskarżenia w sytuacji, w której zachowana jest tożsamość oskarżonego, osoby pokrzywdzonej, miejsca i sposobu działania przez wykorzystanie tej samej sposobności. (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2012 roku, III KK 217/12; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2012 roku, II KK 9/12). Nie ulega więc wątpliwości, że Sąd nie jest związany opisem czynu zawartym w akcie oskarżenia i może dokonywać w nim zmian. Warunkiem jest jedynie, by nie istniały wątpliwości co do tego, że przedmiotem orzekania było to samo w sensie historycznym zdarzenie, które opisane zostało w akcie oskarżenia.

Tego rodzaju wątpliwości, jak wskazano już powyżej, w tej sprawie zaistniały, stąd koniecznym było dokonanie przez Sąd odwoławczy odmiennego opisu czynu aniżeli ten przyjęty przez Sąd I instancji, na co pozwoliła wniesiona przez obrońcę apelacja na korzyść oskarżonego. Niezbędnym było bowiem takie skorygowanie opisu czynu przypisanego oskarżonemu, aby nie tylko oddawał on należycie i w sposób precyzyjny zarówno wszystkie znamiona występku z art. 286 § 1 k.k., ale również okoliczności tej konkretnej sprawy, a nadto aby nie stanowił wyjścia poza granice zarzutu sformułowanego w akcie oskarżenia. Tymczasem tam zawarty zarzut dotyczył wyłącznie działania oskarżonego względem pojazdu F. (...) i związanego z tym pokrzywdzenia A. K., który faktycznie dokonał naprawy pojazdu należącego do (...) sp. z o.o. (która z tego tytułu nie poniosła strat, albowiem odzyskała naprawiony pojazd) i nie otrzymał za tą usługę zapłaty.

Odnosząc się natomiast do argumentacji podniesionej w apelacji obrońcy oskarżonego to słusznie wskazał, że Sąd I instancji nie dostrzegł i nie zweryfikował informacji zawartych w karcie karnej oskarżonego (k. 33), które okazały się nieaktualne, albowiem oskarżonemu wszystkie uprzednie wyroki skazujące zatarły się jeszcze przed dniem wyrokowania przez Sąd Rejonowy. Jak bowiem dowodzi tego dokładna analiza karty karnej oskarżonego oraz informacje pozyskane przez Sąd Okręgowy na etapie postępowania odwoławczego (k. 115) oskarżony wykonał wszystkie obowiązki finansowe wynikające z każdego z wyroków: nawiązkę ze sprawy III K 147/08 uiścił w dniu 5 listopada 2009 roku; świadczenie pieniężne ze sprawy VIII K 514/09 uiścił w dniu 30 listopada 2009 roku, a grzywnę z tej sprawy wykonano w dniu 24 maja 2011 roku; natomiast grzywnę ze sprawy VIII K 345/10 wykonano w dniu 4 listopada 2011 roku. Z uwagi na to, że wszystkie wymienione środki karne i kary grzywny zostały wykonane w każdej z ww. spraw przed upływem okresu próby w nich określonych – do zatarcia skazania wszystkich spraw łącznie, a to zgodnie z przepisem art. 108 k.k. w zw. z art. 76 § 1b k.k., doszło z dniem 6 listopada 2015 roku, kiedy to upłynął okres próby w sprawie VIII K 345/10 oraz dodatkowe 6 miesięcy, o których mowa w przepisie art. 76 § 1 k.k. Skoro natomiast oskarżony w chwili wyrokowania przez Sąd I instancji był osobą niekaraną, a wbrew temu w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku uwzględniono mu uprzednią karalność jako okoliczność obciążającą (k. 74), to oczywistym jest, co trafnie wywiódł skarżący, miało to istotny wpływ na rozmiar represji karnej jaką wobec niego wymierzono.

Mając na uwadze wszystkie powyższe wywody, Sąd odwoławczy obowiązany był do zmiany opisu czynu przypisanego oskarżonemu w zaskarżonym wyroku, której skutkiem było wyeliminowanie z tego opisu jednego z pokrzywdzonych ((...) sp. z o.o.), a także częściowe uchylenie obowiązku naprawienia szkody co do podmiotu (...) sp. z o.o. Zmiana wyroku dokonana przez Sąd odwoławczy, a także uwzględnienie zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy oskarżonego oraz zmiany opisu czynu i tym samym rozmiarów szkody oraz skali działalności przestępczej, doprowadziły ostatecznie także do obniżenia oskarżonemu wymierzonej kary. Należało bowiem mieć na uwadze, że jak słusznie wskazał obrońca oskarżonego, w chwili wydania wyroku przez Sąd Rejonowy oskarżony był sprawcą niekaranym, albowiem zatarcia uległy wszystkie zapadłe wobec niego uprzednio wyroki, a nadto zmiana opisu czynu dokonana przez Sąd odwoławczy oraz częściowe uchylenie obowiązku naprawienia szkody spowodowały, iż przypisane oskarżonemu ostatecznie przestępstwo zawierało mniejszą zawartość kryminalną, aniżeli to wskazane w zaskarżonym wyroku.

Z tych względów Sąd Okręgowy, na podstawie przepisów art. 437 § 1 i 2 k.p.k., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- uznał oskarżonego M. K. za winnego tego, iż w grudniu 2016 roku działając w celu ociążenia korzyści majątkowej zlecił A. K. naprawę samochodu F. (...) należącego do (...) sp. z o.o. wprowadzając go w błąd, co do zgody właściciela na

naprawę samochodu i tym samym zamiaru zapłaty za wykonanie usługi, oraz podając nierzetelne dane zleceniodawcy, równocześnie wprowadzając w błąd S. S., pracownika spółki (...), co do osobistego wykonania usługi i pobierając od niego kwotę 700 zł z tego tytułu, w następstwie czego doprowadził A. K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 2.350 zł stanowiącej koszt naprawy, tj. za winnego występku z art. 286 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 37a k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując do wykonywania nieodpłatnej dozorowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym,

- uchylił zawarte w pkt 2 rozstrzygnięcie, w zakresie dotyczącym obowiązku naprawienia szkody na rzecz (...) sp. z o.o. (pkt 1 wyroku Sądu Okręgowego).

Natomiast w pozostałym zakresie Sąd Okręgowy w oparciu o przepis art. 437 § 1 k.p.k. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok (pkt 2 wyroku Sądu Okręgowego).

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisów art. 634 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. w zw. art. 624 § 1 k.p.k. oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tj. Dz.U. z 1983 roku, Nr 49, poz. 223, ze zm.) – zwalniając oskarżonego M. K. od zwrotu Skarbowi Państwa 1/2 części kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym od opłaty, albowiem jego sytuacja materialna i osobista nie pozwalają na ich uiszczenie, w szczególności przy uwzględnieniu rozmiaru obowiązków finansowych nałożonych na niego w wyroku.

Justyna Andrzejczak